

**Energeetika- ja keskkonnaministri määruse
„Riigimetsa majandajatele aastateks 2026–2030 riigimetsas uuendusraie optimaalse
pindala määramine“ eelnõu**

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse metsaseaduse § 45 lõike 5 alusel.

Metsaseaduse § 45 lõike 1 kohaselt kuulub riigimetsa kasutusõigus riigimetsa majandajatele. Sama paragrahvi lõike 5 alusel määrab valdkonna eest vastutav minister igal aastal metsa majandavale riigimetsa majandajale järgneva viie aasta optimaalse uuendusraie pindala, sealhulgas männikute, kuusikute, kaasikute ja haavikute pindala puuliikide viisi. Eelnõukohase määrusega kehtestatakse Kliimaaministeeriumi, Kaitseministeeriumi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas olevate metsade optimaalne uuendusraie pindala aastateks 2026–2030.

Eelnõu koostas Kliimaaministeeriumi metsaosakonna juhataja Kristi Parro (tel 5646 6479, Kristi.Parro@kliimaministeerium.ee), peaspetsialist Arvi Toss (tel 626 0749, Arvi.Toss@kliimaministeerium.ee), õigusekspertiisi tegi Kliimaaministeeriumi õigusosakonna nõunik Marko Lelov (Marko.Lelov@kliimaministeerium.ee).

2. Sisu ja võrdlev analüüs

Määrus koosneb neljast paragrahvist.

Määrus koostamise aluseks on RMK poolt esitatud taotlus järgnevaks viieks aastaks, mille vastavus arvestuslangi nõuetele on kontrollitud Keskkonnaagentuuri poolt.

Haridus- ja Teadusministeerium esitas oma valitseda olevate riigimetsade – SA Järvselja Õppe- ja Katsemetskonna ja Luua Metsanduskooli (sh Tihemetsa metsakonna) – taotluse järgneva viie aasta (2026–2030) optimaalse uuendusraie pindala kohta 25.09.2025 kirjaga nr 15-3/25/4236.

Uuendusraiete optimaalse pindala riigimetsa majandajatele aastateks 2026–2030 on kooskõlastanud Keskkonnaagentuur, kes kontrollis taotlustes esitatud andmete vastavust keskkonnaministri 16.01.2009 määruse nr 2 „Metsa korraldamise juhend“ (edaspidi *metsa korraldamise juhend*) §-s 19 toodud arvestuslangi määramise metoodikale.

Metsa korraldamise juhendis toodud raieahtude arvutamise metoodika kohaselt lähtutakse aastase uuendusraie pindala määramisel õigusaktidest, arvestuslangist, tagavara juurdekasvust, ökonoomsuse kriteeriumitest ning metsaomaniku ettepanekutest. Alates 1000 ha suurusest metsakorraldusobjektist on aastase uuendusraie pindala määramise alus arvestuslank. Arvestuslangi leidmiseks arvutatakse peapuuliikide kaupa kõvalehtpuupuistute, männikute, kuusikute, kaasikute, haavikute ja sanglepikute küpsuslank, I vanuslank, II vanuslank, ühtlase kasutuse lank ning integraallank. Langed arvutatakse kitsendusteta majandatava metsa ja kitsendustega metsa kohta, kus on lubatud uuendusraie. Arvestuslank määratakse ekssperdihinnangu alusel peapuuliikide viisi, kusjuures summaarne arvestuslank ei tohi ületada

suurimat arvatatud lanki. Peapuuliikide kaupa ei tohi uuendusraie pindala olla aastas suurem selle puuliigi arvatatud maksimaalsest langist, välja arvatud juhul, kui kavandatud uuendusraie pindala on majandamise kitsendustega metsas 3,0 ha või alla selle ning kitsendusteta metsas 5,0 ha või alla selle. Turberaie pindala osakaalu aluseks arvestuslangi määramisel on kavandatud raiejärkude arv.

Kuigi alates 01.09.2017. a majandab Riigimetsa Majandamise Keskus ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi maid, ei ole käesolevas määrukses neid alasid kajastatud, kuna Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi maadele uuendusraieid ei planeerita ning raietegevus toimub muude raieliikidega (raadamine, trassiraied) alade kasutamise eesmärkide või otstarvete (kaevandused, teekaitsevööndid) järgi.

Kaitseministeeriumi valitsemisalas asuvate metsade optimaalne uuendusraiate pindala aastatel 2026–2030 on võrreldes eelmise perioodiga jäänud samaks.

Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas ei ole riigimetsa majandajate uuendusraiate pindala võrreldes eelmise perioodiga olulisel määral muutunud.

Kliimaministeeriumi valitsemisalas on Riigimetsa Majandamise Keskuse uuendusraiate pindala võrreldes eelmise perioodiga vähenenud 3825 ha (765 ha aastas) võrra. Vähenemine on tingitud kaitstava metsa osakaalu suurenemise ja võimalike lähiajal lisanduvate piirangute (näiteks loodus- ja põlismetsad) tõttu.

Seega perioodil 2026–2030 on uuendusraiate pindala riigile kuuluvas metsas 44 106,5 ha. Võrdlusena perioodi 2025–2029 uuendusraiate maht oli 47 910,5 ha.

Paragrahviga 2 kehtestatakse perioodi 2026–2030 esimese aasta uuendusraiate optimaalne pindala riigimetsa majandajate ja puuliikide kaupa. See on vajalik selleks, et oleks üheselt arusaadav ühe aasta optimaalne uuendusraiate pindala.

Paragrahviga 3 täpsustatakse, et aastast optimaalset kogupindala võib riigimetsa majandaja ületada kuni 5%. See tagab riigimetsa majandajale paindlikkuse reageerida ootamatutele metsakahjustustele ning muudele aasta sees esinevatele, eelkõige ilmast tulenevatele, mõjudele ja riskidele.

Paragrahviga 4 tunnistatakse õigusselguse huvides varasem uuendusraiate optimaalse pindala määramise määruks kehtetuks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõju ja määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Määrusega kinnitatakse riigimetsa majandajatele aastateks 2025–2029 optimaalne uuendusraiate pindala. Määruse tulemusena suureneb Järvselja Õppe- ja Katsemetskonna raiemaht 8,5 ha võrra ja väheneb Riigimetsa Majandamise Keskuse raiemaht 25 ha võrra. Muutumatuks jääb teiste Riigimetsa majandajate optimaalne uuendusraiate summaarne pindala võrreldes 2024. aastaga. Mõju riigieelarvele võrreldes eelmise aastaga ei muutu.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

6. Määruse koostamine

Määrus on koostatud Haridus- ja Teadusministeeriumi taotlust arvestades ning Riigimetsa Majandamise Keskust teavitades.